

KONKURSFÖRVALTARKOLLEGIERNAS FÖRENING

PM

050216

angående övergångsbestämmelserna till ändringarna i förmånsrättslagen och lagen om företagsinteckning

---

Vid Insolvensrättsligt Forum i Uppsala gjorde Mikael Möller en genomgång av äldre övergångsregler till styrkande av att frysningsprincipen borde gälla även beträffande 2004 års konkurser. Med utgångspunkt från detta anförande och av honom presenterade bilder har jag utarbetat detta PM.

A.

Lag om företagsinteckning (1966:454) utfärdades 19660729 efter att ha föreslagits i propp 1966:23. Lagen trädde i kraft 19670101.

Enligt punkt 3. a) skulle äldre lag gälla vid konkurs på grund av ansökan gjord före ikraftträdandet. Någon ytterligare tid för borgenärerna att anpassa sig till denna nya lagtext finns inte i SFS 1966:454.

Samtidigt ändrades reglerna om förmånsrätt, som då återfanns i 17 kap HB. Genom SFS 1966:456 ändrades 17:7 HB, varvid under övergångsbestämmelser angavs att dessa följer av övergångsbestämmelserna till lagen om företagsinteckning.

B.

En av orsakerna till de nya bestämmelserna om lag om företagsinteckning, var tillkomsten av lag (1966:453) om vad som är fast egendom. Enligt 5 § denna lag kom företagsintecknad egendom att ingå i den fasta egendom efter sex månader, om näringsidkaren förvärvade fastigheten. Denna bestämmelse innebar självfallet en inskränkning i tidigare företagsinteckningsinnehavares rätt och det är troligen därför som en tid för borgenärerna att anpassa sig till de nya bestämmelserna finns i övergångsbestämmelserna till denna lag.

Lagen trädde i kraft 19670101 enligt 1. i övergångsbestämmelserna.

I 2. andra stycket stadgas dock "Besvärar vid den nya lagens ikraftträdande egendom av förlagsinteckning, gäller för tiden till den 1 januari 1968 ... äldre lag beträffande frågan i vad mån egendomen hör till fastighet."

I samma stycke finns också regler som medger rätt till förtida uppsägning av fordringshandling på den grund att den nya lagen kom att medföra minskning i säkerhetens värde och att de gamla reglerna skall gälla om vissa tidsfrister såvitt gäller talans väckande och ansökan om konkurs iakttages.

Det vill säga sakligt sätt samma innehåll som de nu omtvistade övergångsreglerna.

Det mest påtagliga att beakta i den nu aktuella diskussionen är att de i då framlagda propen slutligt föreslagna reglerna utformades av lagrådet. I det till lagrådet remitterade förslaget stod "endast" att gamla regler skulle tillämpas för gamla förlagsinteckningar om utmätning skedde eller konkurs följde på ansökan före 19680101.

Lagrådets yttrande avslutas på sid 127 i proppen med följande:
"Det kan ifrågasättas huruvida särskild bestämmelse bort upptagas för det fall att fastighetsägaren försättes i konkurs under den tvååriga övergångstiden och konkursen pågår vid dennas utgång. Den princip som kommit till uttryck i första stycket av förevarande punkt i övergångsbestämmelserna torde emellertid komma att vinna tillämpning utan något uttryckligt stadgande." OBS uttrycket utan uttryckligt stadgande!

Lagrådet hänvisar således till vad som tidigare sagts om första stycket i samma punkt i övergångsbestämmelserna. Där han rådet bl. a. sagt: "Konkursen avser nämligen att realisera den förmånsrättsordning som gällde vid tiden för konkursansökan. Det skulle stå i dålig överensstämmelse med konkursens syfte att låta förmånsrättsordningen under konkursens gång få ett väsentligt ändrat reellt innehåll, vare sig i förhållandet mellan innehavare av fastighetsinteckning och prioriterade borgenärer eller i förhållandet mellan innehavare av sådan inteckning och innehavare av förlagsinteckning."

C.

Mikael Möller kom ju tillbaka till 1966 års lag, som jag kommer ihåg det, via lag (1984:649) om företagshypotek.

Till denna finns en särskild lag med övergångsbestämmelser, SFS 1984:650, som i 1 § anger att själva lagen träder i kraft 19860101.

I 3 § anges som huvudregel att lagen även gäller "äldre" företagsinteckningar.

Men i 5 § görs undantag för bl a konkurs på grund av ansökan före lagens ikraftträdande.

Och i 10 § anges att om en borgenär har "äldre" företagsinteckning kan "någon vars rätt beror därav" yrka att äldre bestämmelser skall tillämpas. Dock endast vid konkurs efter ansökan som gjorts före utgången av 1990. Dvs här finns en femårig anpassningstid och med "frysningsprincipen" tydligt angiven.

D.

Även denna gång skedde samtidigt en ändring beträffande bestämmelserna om industritillbehör, denna gång i 2 kap 3 § JB (SFS 1984:651) men även här sägs endast att ändringarna träder i kraft 19860101.

E.

Vad man skall dra för slutsatser av detta?

Jag anser det ur lagtolkningssynpunkt är väsentligt att beakta att när man i ett motsvarande sammanhang använt de nu omtvistade formuleringarna har det varit med den uttryckliga förklaringen att dessa skall avspegla frysningsprincipen.

Man kan heller inte bortse ifrån att det är det är "de höga juristerna" i lagrådet som både formulerat och angivit avsikten med formuleringen.

Föreningen anser därför att övergångsreglerna till den 20040101 genomförda ändringarna i förmånsrättslagen och konkurslagen skall tolkas som att för de under 2004 tillkomna konkursbona skall de vid konkursbeslutet gällande reglerna i

förmånsrätts- och konkurslagen tillämpas, oberoende av om konkursen avslutas efter 20050101.

Malmö den 16 februari 2005

/Hans Lindell/

27.10.0053